

Verkondiging

De evangeliëlezing van vandaag laat twee reacties zien van Jezus die zijn leerlingen niet verwachtten. En hen nieuwe hoop gaf.

Het eerste gedeelte vinden we de leerlingen bij elkaar, met gesloten deuren en ramen. Angst beheerst hen, Jezus is er niet meer, en dat hij was opgestaan was kennelijk nog niet tot hen doorgedrongen. Ze kruipen bij elkaar, en ze verschuilen zich voor anderen. Ze zullen teleurgesteld zijn geweest en heel verdrietig. En bang voor de buitenwereld, bang om uitgelachen te worden, bang om ook gevangen genomen te worden.

Schuld en schaamte zal hen ook hebben beheerst. Toen Jezus rondtrok door het land waren ze er steeds bij, ze stonden er met hun neus bovenop. Maar bij dit drama rond zijn lijden en sterven waren ze op de vlucht gegaan. Petrus had hem zelfs verraden.

Achter gesloten deuren, en opgesloten in zichzelf, geïsoleerd... zo zitten ze.

En daar staat dan Jezus ineens in hun midden, en wenst hen toe wat ze nu het meest nodig hebben. Vrede. Hij verwijt ze niets, niet hun zwakte, hun kleinheid, hun angst, nee het eerste woord is Vrede.

En dan zien ze dat hij niet tevoorschijn komt als een volmaakte verschijning, als een soort engel, nee hij staat er als een gewonde man, er zijn wonden geslagen en die laat hij hen zien... daar is hij doorheen gegaan, door die verwondingen... ze hebben me er niet onder gekregen. En dat hoeft jullie ook niet te gebeuren.

Dan zegt hij het nog een keer. Ik wens jullie vrede. Ondanks jullie onvolmaaktheid, alle fouten, al het tekort, alle ontrouw, ik wens jullie vrede en alle goeds, ik wens jullie het allerbeste toe. Daarmee laat hij ook zien dat hij hen vergeeft wat allemaal is misgegaan, want er kan immers geen vrede zijn als er nog iets van wrok tussen hen en zijn leerlingen zou bestaan. En zonder vergeving kun je ook nooit opnieuw beginnen. Hij wil dat ze opnieuw beginnen, als zijn missionarissen, zijn brengers van de blijde boodschap, hij wil dat ze een zending gaan verrichten, over de wereld.

Hij geeft hen daartoe de Heilige Geest mee, en de kracht om op hun beurt te gaan vergeven. Hij blaast over hen, vertelt Johannes, we kennen dit uit het scheppingsverhaal. Daar krijgt Adam ook de levensadem ingeblazen. Ze zullen het voortaan verder zelf moeten doen, zonder zijn lijfelijke aanwezigheid.

Ik moest even denken aan Nelson Mandela. Toen hij negentig werd was hij op de televisie, te midden van heel veel jongeren. Hij stond daar oud, kwetsbaar, een beetje wankel op zijn benen. Ik ben oud geworden, zei hij tegen zijn gehoor. Ik heb niet veel meer te zeggen. Nu moeten jullie het gaan doen. Het is aan jullie om het over te nemen.

Het was een sterk moment. Hij wou ermee zeggen: het gaat niet om mij, hoe jullie mij ook vereren, het gaat om de toekomst van het land, die moeten jullie gaan bepalen. Vereer mij niet, volg mij na.

Dit gedeelte uit het evangelie van Johannes is eigenlijk al heel mooi en af. In een kort stukje vertelt Johannes hoe deze wanhopige en wankelende mensen weer stevig in hun schoenen komen te staan, er weer in gaan geloven.

Maar dan komt er nog iemand uit het niets naar voren, iemand met een naam, ene Thomas, Thomas was een van een tweeling, hij heeft twee kanten in zich... een gelovige en een ongelovige.

Thomas was er niet bij, toen Jezus de eerste keer verscheen. Thomas was nog vervuld van de beelden van de gestorven Jezus. Want hij begint tegen zijn medeleerlingen meteen over de wonden, de vijf wonden. Die wil ik voelen, zegt Tomas. Eerder geloof ik niet dat hij het is.

Mijn oma, aan haar moest ik denken. 'Maria verschijnt alleen aan mensen in verre landen zei ze. In Lourdes, in Fatima. Ik geloof het pas, als ze hier in mijn tuintje in de Stationsstraat verschijnt'.

Zo'n type was Thomas, heel herkenbaar, ik ben het zelf ook soms. Deze tijd met een wereld waar zoveel aan de hand is, een land dat soms onbestuurbaar lijkt, mensen die elkaar alleen maar lijken af te blaffen, in plaats van op te beuren en te helpen... wat een wereld... Dit jaar... 2024, wat wordt het, hoe kijken we straks terug.. is Trump dan president in de VS? Hoe ziet Europa eruit... geloof ik nog in mijn eigen mogelijkheden om daar wat aan te doen? Heb ik de hoop nog, de standvastigheid... Terug naar Jeruzalem! Naar de tweede doorbraak... Een week later zijn de leerlingen weer in het huis bijeen, en nu is Thomas er wél bij. Ze zitten nog steeds met dichte deuren, ondanks de geest die hen is ingeblazen. Kennelijk is de angst nog niet bezworen, dat gaat ook niet ineens, dat kost tijd.

Thomas wordt meteen aangesproken door Jezus. 'Kom hier met uw vinger en bezie mijn handen. Steek uw hand uit en leg die in mijn zijde en wees niet langer ongelovig maar gelovig.' En Thomas ziet het nu met zijn eigen ogen, en hij mag ook voelen, dat het echt waar is. En hij slaat om als een blad aan een boom, roept uit: 'Mijn Heer en mijn God!' Hij verbindt Jezus met God, een kleine geloofsbelijdenis. Toen zei Jezus tot hem: 'Omdat je Mij gezien hebt gelooft je? Gelukkig die niet gezien en toch geloofd hebben.'

Geloven... zonder te zien. Zonder te willen controleren. Geloven op goed vertrouwen, dat is een weg, die levenstijd kost. Want vaak zie je het niet, vaak zijn de luiken en de deuren dicht en dan gebeurt er niets.

Zien is steeds een belangrijk woord bij de evangelist Johannes. En dan gaat het veel meer dan het al dan niet hebben van goeie ogen. Het gaat om inzicht, doorzicht, het wezenlijke doorzien. Bewustwording, een wijdere horizon. Dat krijg je niet op een presenteerblaadje, het is niet genoeg als iemand het je vertelt, als je het uit je hoofd leert. Inzicht druppelt langzaam naar binnen, door allerlei omstandigheden, gebeurtenissen in je leven. Dan gaan je de ogen open, dan wordt je duidelijk wat je uiteindelijk draagt en van waaruit je leeft.

We zien dat bij meer verhalen van Johannes. Het meest markant is het verhaal van blindgeborene, een lang verhaal, van bewustwording, laagje voor laagje gaan hem de ogen open. Langzaam wordt de geslotenheid doorbroken, de blinde vlekken verdwijnen, het vertrouwen groeit. Voor Thomas wordt het Pasen. Hij gaat van dood naar leven... en licht.

Het is een proces en dat maakt het eigenlijk ook geloof/waardig en herkenbaar, het gaat niet ineens, het dringt langzaam door, met vallen én met opstaan, als in de kruisweg die eraan voorafging. Mogen we hier ook groeien in dit vertrouwen, zoals Jesaja vertrouwde, zoals die eerste leerlingen dat deden. We gaan er een lied over zingen: De lichtvorst, de ontluisterde, nr. 633.